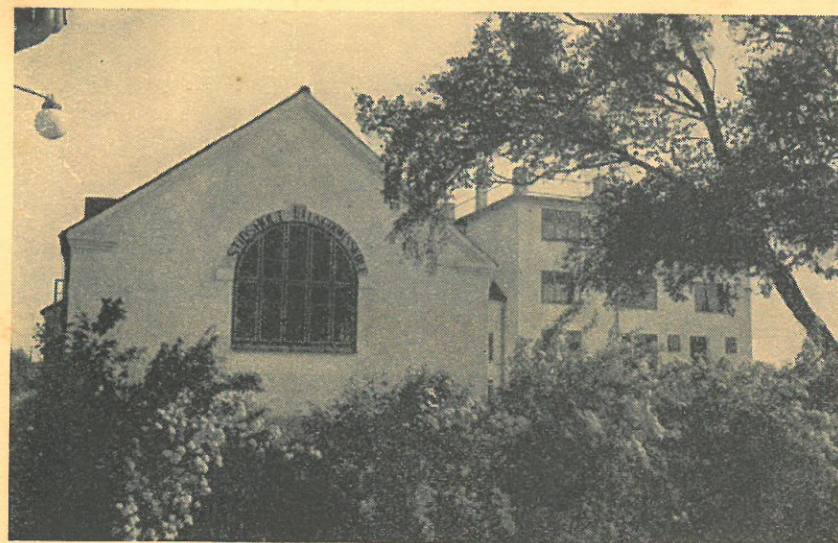

STIDSHOLT
UNGDOMSSKOLES

Årsskrift

1950

STIDSHOLT
UNGDOMSSKOLES

Aarskrift

1950

UDGIVET AF
STIDSHOLT ELEVFORENING

FREDERIKSHAVN
EKSPRES-TRYKKERIET
1950

*Jeg gemmer en Valmue, brun og tør,
fra Østens Olivenskov,
hist bag Gethsemanes Gitterdør,
hvor Herrens Disciple sov.*

*Jeg gemmer i Mangel af Blomsterflor
et ensomt og vissent Straa;
det Straa har vokset paa hellig Jord
tæt sønden for Skodborg Aa.*

*De tvende taler et velbekendt
Ord, som af Skam gør mig hed:
Sov ikke, Daare! Hold Lampen tændt!
Stræb trofast og vaag og bed.*

Thor Lange.

Min Fader

(Tale ved Fars Begravelse fra Magleby Kirke 20. Januar 1950)

I, som tunge Stier træde,
stands og hør:
Her er Dør
til den sande Glæde,
og i Huset inden Døre
trøstes ved slig en Fred,
ingen Sorg tør røre.

Dette Vers fra Paul Gerhardts Julesalme: Hjerte, løft din Glædes Vinger er kommet til mig mange Gange i disse Dage.

Det er tunge Stier at træde, naar vi skal følge vore kære til det sidste Hvilested her paa denne Jord. Naar Døden kommer, gaar Døren op til Sorgen. Den Erfaring har alle Mennesker gennem de skiftende Tider maattet gøre, men Gud ske Lov, at vi, der sidder i det lave og græder, ikke skal fattes en virkelig Trøst — en Trøst, der ikke blot kan mildne Sorgen, men skænke os Glæde og Fred.

Døren til Glæden er Evangeliet.

Lige fra den første Jul, da Gud aabenbarede sin store Kærlighed til Mennesker ved at sende sin Søn herved til Støvet's Egne, og fra »den største Paaske, Verden har set«, da Jesus kom tilbage som Dødens Overvinder, har det været forkyndt for Mennesker: Her er Dør til den sande Glæde.

Saa vil vi ogsaa i Dag og i de Dage, der kommer, trøste os ved Døren til den sande Glæde, og vi vil bede Gud styrke os i Troen paa Syndernes Forladelse, Kødets Opstandelse og det evige Liv, saa vil ingen Sorg kunne røre vor Fred.

Nu er Far død fra Mor og fra os Børn, fra Børnebørn, fra Slægt og Venner.

Vi vil mindes Far i Dag, og vi vil gøre det, saa længe vi lever. Hvor er det da godt, at vi kan fyldes med Tak, hver Gang vi tænker paa ham.

Tak til Gud, som gav os denne store Gave, som Far var til os, og Tak til Far for alt, hvad han gav os i de mange Aar.

Ja, hvor har Minderne meldt sig i disse Dage, ene gode og lyse Minder.

Et Ord fra vor Bibel maa jeg have Lov at sige her ved Fars Baare i Dag, Jesu Ord: Vel, du gode og tro Tjener, du har været tro over lidet, jeg vil sætte dig over meget, gaa ind til din Herres Glæde.

God og tro, det var Far.

Først over for sit Barndomshjem i Rødby derude ved Tranekær, det Sted, der ogsaa blev vi Børns Hjem.

Tidligt mistede han sin Far, Hans Klausen, og han kom nu efter nogle Aar ude hjem og overtog Faderens Gerning, først sammen med sin Moder og senere paa eget Ansvar, og saa kom den lykkelige Tid, da Mor flyttede ind.

I en Menneskealder røgtede han tro sin Gerning, og det lille Hjem bag det store Kirsebærtræ blev vi Børns Paradis paa Jord.

Jeg ser det for mig en Pinselørdag Aften, Far havde som altid faaet kalket Husene til Pinse; nu gik vi og pyntede op i Have og Gaard, mens Klokkerne fra Tranekær Kirke kimed Højtiden ind.

Saadan maa jeg have Lov at bevare det i Mindet, mit gamle Barndomshjem, med Fuglesang og Klokkeklang, med Blomster og Duerne paa Taget og midt i dette Billed min travle Far, der god og tro mod os alle saa gerne vilde skabe den skønneste Ramme om vort Barnelivs favre Dage.

I 22 Aar kørte han Mælkevognen den lange Vej til Lejbølle.

Far var saa glad, naar Folk viste ham lidt Venlighed. Et mildt og anerkendende Ord, da Opbruddets Dag var inde, kunde glæde ham, og han kunde tage det frem mange Gange.

Jakob Jakobsen var en god og tro Tjener, han var i Sandhed tro over lidet — saadan vil de sige, som kendte Far fra disse Aar i Rødby, hvor hele hans Manddomsgerning blev øvet, og vi, der stod ham nærmest, tør sige det, naar vi tænker paa det Indhold, Jesus lagde i disse Ord.

Far var glad for det gode Hjem, han fandt herude hos jer i Sædballe paa sine gamle Dage, men det var i Begyndelsen ikke let for den virksomme Mand at finde sig til Rette med den Tanke, at Arbejdsdagen var slut.

Mindst en Gang om Aaret gjorde han Turen til de hjemlige Egne.

»Naar jeg kommer hen Nord for Rudkøbing, er det saa hjemligt«, sagde han altid om disse Ture, der gjorde ham saa godt, og som han kunde leve paa længe.

Det var godt, han naaede at komme til Stidsholt at besøge os flere Gange.

Men hvor havde jeg glædet mig til, at han skulde naa at gøre Turen en Gang til, naar det blev Sommer.

Han glædede sig over at se det altsammen, og saa kunde han gaa herhjemme og rigtig følge med i sine Tanker, hvad vi har for oppe i Vendsyssel.

Hvor var han glad, naar vi kom hjem. Jeg ser ham, som han stod derhjemme ved Laagen og tog imod mig, naar jeg som ung Menneske kom hjem i de lange Ferier.

Og han var saa glad, naar vi nu kom her til Sædballe de faa Dage om Aaret — og saa bedrøvet, naar vi skulde af Sted igen.

I de senere Aar fik vi jævnlig Brev fra ham. I hans Velmagtstid var det altid Mør, der skulle skrive. Nu havde han god Tid.

Nærmede Ferien sig, var det altid det, Brevet drejede sig om, at vi var saa velkomne, og bagefter kom der altid en Tak for Besøget. Ja, vi vidste, at vi var velkomne, og det er saa strengt, at han aldrig mere skal sige velkommen til os her.

Mellem vore Kære herhjemme levede han sit Liv og fulgte dem trofast, og Solskin over hans Livsaften kom der ikke mindst i Samværet med de to Smaapiger i Hjemmet.

Ja, saa kom den sidste Jul — og da Julelysene var brændt ned, var ogsaa den Stund inde, da Fars Lys brændte ned.

Vi sang for lidt siden Den signede Dag. Det var Fars Yndlingssalme, og om et Øjeblik synger vi Under dine Vingers Skygge, det var hans Konfirmationssalme.

Nu er han rejst til vort Fædreland, der ligger ej Dag i Dvale. — Nu er han slumret ind i Fred. Ved Guds Haand gaar han ind til sin Herres Glæde.

Under et gammelt Præstebillede, der hang i Hjemmet i Rødby, havde den gamle Tranekærpræst skrevet: Guds Naade er mig nok, thi hans Kraft fuldkommes i menneskelig Skrøbelighed.

Disse Ord minder os om, at det er ikke alt det, som vi Mennesker stiller an, hverken paa den ene eller den anden Maade, der holder, men Guds Naade er os nok, naar vi modtager den. Far brugte aldrig store Ord om det kristelige, men Guds Naade var ham nok.

Jå, saa beder vi da Gud, at han vil glæde Far i Himmerig, og vi beder, at Gud vil trøste os med sit Opstandelsens Ord, at vi maa se Døren til den sande Glæde, det beder vi i Jesu Navn.

Under dine Vingers Skygge,
der kun der er Livets Lykke,
Aandens Paradis paa Jord,
hvor, hvad vi af Paradiset
har ved Adams Fald forliset,
atter spirer frem og gror.

Hans Jakobsen.

Fra Hjemmet i Sædballe. Far i Midten.

Advent - Jul - Advent

Vi lever i en urolig tid. Paa den storpolitiske himmel trækker store uvejrsskyer op, og der tales mere eller mindre hyggelige ting om fremtiden. Paa den sociale himmel — eller skal vi hellere sige »den sociale dagsorden« er kun tale om uro, strejker, mindre produktion, mere frihed og stadig misfornøjelse o.s.v. Det er altsammen røster, som faar de besindige til at ryste paa hovedet og spørge om, hvor det gaar hen med det hele. — Det er lettere i dag at være pessimist end optimist.

Paa en saadan scene, med saadanne kulisser og for et saadant publikum skal tæppet snart gaa op for den sig nærmende jul.

Gud være lovet og takket, at der er noget, der hedder advent. Advent er tiden fra decembers begyndelse og lige op til jul. Den kunne kaldes for en art beredelsestid. Den er en ouverture til julen baade ved sin sang og sin forkyndelse. Advent lærer os, hvad der ligger i dets egen natur, at se opad og fremad imod noget eller nogen, som skal komme. Det er ogsaa en forjættelsernes tid. Herren skal komme. Forventningerne om ham vokser i adventstiden hos dem, der længes. —

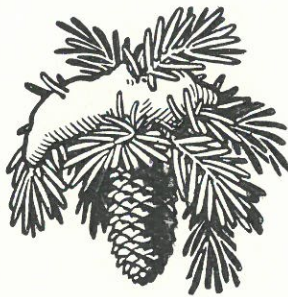
Julens glade budskab bærer i sig opfyldelsen af forventningen. Herren er kommet. Eder er i dag en frelser født. Saaledes lød det hin nat i Betlehem for markens hyrder. Saaledes har det lydt i snart to tusinde aar udover den ganske verden. Jeg kender mennesker, for hvem dette budskab er kilden til deres glæde. De takker Gud for julebud. Men der er i tidens løb opstaet et tykt lag af romantik og idyl, som slet ikke har noget med det at gøre, og dette menneskefødte uvæsen har fuldstændig skjult gudsbarnet for os mennesker, saa at vi ikke mere kan faa øje derpaa. Julesne, kanebjelder, mad og drikke er i sig selv slet ikke synd, men alle disse tings gerning er at tjene julens evangelium og ikke at være dets herrer. Herren er kommet — han er født til verden. Det er budskabet, og

dette budskab vil ikke nøjes med at blive forkyndt under glassenes klang og cigarernes røgtaage, men det vil forkyndes for hjerterne bange. Det skal lyde hvert aar til sin tid for dem, der søger, og det skal vække haab om liv og frelse hos dem, der sidder i dødens og mørkets skygge. Saa kan de bagefter feste med lovsang i hjerternes enfold.

Det jesusbarn, som fødtes til verden julemorgen, det er ogsaa faret til himmels, hvor det sidder ved almagts højre haand. Men det vil komme igen for at dømme levende og døde. Saa lever vi altsaa i et advent til. Herren kommer igen for at oprette sit rige til evig tid. Julebudet og adventstiden dirrer af haab om sejr og genoprettelse. Ja, maatte det ret komme frem for os mennesker i den kommende tid, vi, som er opfyldt af ængstelse og mismod. Saa tør vi nok løfte hovedet midt i alt det forfærdelige og skue frem mod ham, som skal komme igen — ikke som betlehemsbarnet i krybben, men som den Guds ridder, der har forløst sit folk fra synd og død til et evigt liv.

Derfor en rigtig glædelig jul!

Traulsen.

Hvem skal bygge?

Vi oplevede — og vi synes i dag, at det er uendelig længe siden — i 1945, at en verdenskrig standsede. Vi åndede op og følte det, som om vi vågnede efter et mareridt. Nu skulle livet begynde forfra. Nu skulle der bygges en ny verden op. Og vi ønskede af hjertet, at den skulle bygges som *et hjem* for menneskeslægten og *ikke som en kaserne*.

I dag er kasernebyggeriet i fuld gang og i langt større udstrækning, end verden nogensinde tidligere har oplevet det.

Der er vel ingen af os, der tror, at det er lyst til at føre krig, eller at det er ødelæggelsestrang, der ligger til grund for rustningskapløbet. Vi ved meget vel, at det ikke er krigslyst, men krigsfrygt, der er årsag til krigsforberedelserne. Det er ikke mod, men angst, der sætter tempoet op. De umådelige summer, der anvendes til verdens kasernebyggeri, er ikke tegn på rigdom og velstand, snarere tegn på fattigdom og fallit. Verden er fattig i dag, fordi den kun har råd til mistro og mistillid.

Alle mennesker ønsker fred. De »ansvarlige« lige så vel som vi andre. De vil vinde freden ved at forberede krigen. Man forsøger atter en gang at gå den vej, som man tidligere har gået, og som ikke har vist sig at føre til målet.

Ingen af os er så naive og godtroende, at vi tror på en verden uden konflikter mellem enkeltpersoner eller mellem nationer. Der vil alle dage vedblive at være konflikter, der skal løses. Men vi ved, at konflikter ikke løses ved anvendelse af voldelige midler. Krig har vist sig som et ubrugeligt afgørelsesmiddel. Krigen kan afgøre, hvilken part der er stærkest, men ikke, hvem der har ret, og kan ikke løse konflikten.

Pacifister og ikke-pacifister verden over ved, at der findes et andet og bedre afgørelsesmiddel end krig — nemlig retsorden. Det enkelte menneske er beskyttet af og forpligtet til sit lands lovgivning og retsorden, hvor ingen kan tage sig selv til rette, men er henvist til mægling, voldgift eller domstol.

Skal verden leve videre, er det nødvendigt, at verdenssamfundet får en international lovgivning og retsorden til afløsning af krig.

Det er så logisk og lyder så ligetil. Det er vejen, verden må gå, men der er ingen, der har sagt, at den er let at gå. At det er den eneste vej til fred, er indlysende, men det er også klart, at med den storm, der går over verden i dag, og som føles som en strid modvind, er det vanskeligt at gå vejen; men det er dødsens nødvendigt.

Jeg brugte udtrykket: De »ansvarlige« ønsker freden, og jeg nævnte deres bestræbelser for at sikre den. Også vi »ikke ansvarlige« ønsker freden. Men har vi gjort noget for at sikre den? Er det i det hele taget rigtigt, at der er nogen, der er uden ansvar for menneskeslægtens fremtid og skæbne? Svaret er et afgjort *nej!*

Vi må alle bære vor del af ansvaret.

Vi er verden, du og jeg,
vi folk fra tusind hjem,
og finder fremad vi en vej,
ad den går verden frem.
Og er du nok så ringe
og bygger lavt i grus,
en sten du dog skal bringe
til slægtens nye hus.

Det nytter ikke stort, at vi »ønsker«, at der skal bygges en verden op på ruinerne af den gamle, det er heller ikke nok, at vi »ønsker«, at den skal bygges som et hjem for menneskene og ikke som en kaserne.

Der skal arbejdere og ikke tilskuere til for at bygge. Der skal bæres sten til huset, og det skal være sten, der kan bære og holde. Had, hævn, gengældelse, mistro, mistillid, misundelse, uløste konflikter o.s.v. er dårligt bygningsmateriale. Tolerance, tillid, samarbejde, fællesskab, fri konkurrence, mellemfolkelig forståelse o. s. v. er sten, der kan holde.

For at bygningen kan stå fast, må den have et sikkert fundament, og det er international lovgivning og retsorden, sik-

res den ikke gennem dette, vil en katastrofal sammenstyrtning være uundgåelig.

Fredsarbejdet, arbejdet på at sikre freden ved international retsorden, det er realpolitik, og dette arbejde må vi alle tage del i. Ingen af os kan skyde ansvaret fra os og mene, at »det ordner de andre«. Vi kan ikke overlade det arbejde til statsmændene. De må have den offentlige mening at støtte sig til. Og den offentlige mening, det er os, de enkelte individer i samfundet. Vi kan ikke lade statsmændene stå alene. Vi må gå til dem med vore krav, og vi må give dem vor støtte. De kan ikke bygge uden os. Det er os, der bærer sten til byggepladsen. Vi skal vælge de sten, der skal bruges.

Nu kan det godt være, at en og anden i et mismodigt øjeblik kan tænke, at set i den store sammenhæng kan det være så rystende ligegyldigt, hvad den enkelte tror, tænker, synes, mener og foretager sig. Men vi kan ikke knibe uden om. Vi lever midt i samfundet og er en levende del af det, og derfor betyder vor indsats noget.

Det er os, der skal bygge.

Marie Risegaard Jakobsen.

Elevmødet i 1951 bliver Søndag den 15. Juli

Fra Oberammergau-spillene

Oberammergau

Oberammergau er en temmelig stor landsby, den ligger i en lang dal og er omgivet af høje, sneklædte alper. Det er passionsspillenes by.

Jeg vil ganske kort gøre rede for baggrunden for passionsspillenes opståen, sådan som en gammel avis fra 1631 beretter om det.

»I 1631 rasede pesten i Bayern og Schwaben. På samme tid forberedte man i Oberammergau en stor kirkeindvielsesfest, der skulle afholdes i 1633.

En daglejer, Kaspar Schisler, kom fra Main in Eschenloh for at fejre festen sammen med sin familie. Han bragte pesten med sig, og alle i landsbyen sørgede dybt.

Da samledes nogle af de ledende i landsbyen, nogle nidkære kristne. De vågede over, at smitten ikke bredte sig, og de aflagde højtideligt det løfte, at landsbymenigheden i Oberam-

mergau hvert tiende år ville fremvise Kristi lidelseshistorie, hvis den frygtelige sygdom måtte standse.

Sygdommen blev standset. Der døde ikke et eneste menneske af pest i Oberammergau.«

Løftet blev holdt. Passionsspillene blev opført hvert tiende år af den katolske menighed, der er vokset med opgaven, således at spillene har fået en stedse bedre udførelse.

De første festspil blev opført i kirken, senere benyttede man kirkegården. Først i året 1830 fik man et skuespilhus. Det blev opført på »Passionsengen« og var meget primitivt, både hvad tilskuerrum og udstyr angik.

I 1899 blev der bygget en stabil hal, 42 m lang og bred og 27 m høj med 4200 tilskuerpladser. Hallen er senere forlænget, så der nu er plads til 5200 tilskuere.

I den nederste ende af hallen er orkesterrummet anbragt. Hele denne ende af hallen er åben, så man over scenen ser de sneklædte alper. Foran scenen er der en åben plads, bygaden. Skråt til den ene side ligger Pilatus' hus, til den anden Annas hus. Til begge sider er der rum for koret og bag scenen flere store bygninger, hvor de mange optrædende har hver sin bestemt plads. Der findes ingen elektrisk belysning. Scenen er stor og smuk, og en moderne sceneteknisk indretning med sænkable kulisser og to scenevogne letter den hurtige vekslen af billeder. På gavlen over scenen ser man passionsspillet symbol: korset med lammet og kalken og to bedende engle. På hver side af hallen findes seks store dobbeltdøre. Alligevel er der trængsel omkring indgangene, når spillet skal tage sin begyndelse, og der er politibetjente til at dirigere færdselen på gaderne, når de mange mennesker forlader teatret.

Det var oprindeligt meningen, at passionsspillene skulle opføres hver søndag og onsdag i tiden 21. maj til 24. september; men da det har vist sig, at der er overordentlig stor interesse for spillene i år, spilles der også mandag og torsdag, og endda må billetterne bestilles måneder i forvejen.

Der spilles fra kl. 8,30 til 12 og fra kl. 14 til 18. Når alle siddepladser er optaget, bliver der i sidegangene nogle ståpladser, som hurtigt fyldes, og spillet kan tage sin begyn-

delse. Skønt der nu er 5—6000 tilskuere, er der så stille som i en kirke. Her mødes folk fra alle nationer, mennesker fra mange forskellige trossamfund og med vidt forskellig indstilling, men alle rives med og gribes. Vi følger Kristus fra palmesøndag til påskemorgen. Vi lever med i det alt sammen og glemmer helt, at det er en landsbyenighed i Oberammergau, der fremstiller det på tysk, og at vi slet ikke er i Jerusalem, Betania, Getsemane eller på Golgata.

Kristusfremstilleren er i år Anton Preisinger, ejer af hotellet »Alte Post«. Der fortælles, at da han blev udtaget til den store rolle, overlod han sit arbejde til andre. Han gik lange, ensomme ture i alperne for helt at sætte sig ind i den krævende rolle. Det er lykkedes.

Den 21 årige Annemie Mayr fremstiller jomfru Marie så uendelig fin, blid og vemodig. Hans Schwaighofer, der er lærer ved træskærerskolen, fremstiller Judasskikkelsen som manden med de store lidenskaber: gerrigheden, listigheden og til sidst den store fortvivlelse. Disse tre skikkelser virker så stærkt og så ægte, man vil sent glemme deres udførelse af de krævende roller.

Passionsspillet er delt i 15 afdelinger, der igen er delt op i flere afsnit, altid begyndende med, at koret kommer ind på den åbne plads foran scenen, først prologfremsigeren Alois Lang, der er iført en prægtig hvid klædning og har en guldstav i hånden, dernæst koret, der er iført hvide kjortler og lysegrå slag. Der er 52 sangere og sangerinder, deraf fire solister. De stiller sig i en lang række, mens det 50 mand store orkester spiller dæmpet.

Efter forspillet, der er en lovprisning til Gud, går koret skråt tilbage, så scenen bliver fri, tæppet går, og vi ser det første billede, der forestiller »Uddrivelsen af paradiset«.

Nu kommer det første optrin »Indtoget i Jerusalem«, hvor Jesus hyldes af den store folkeskare, der jubler: Hil dig! hil dig! o Davids søn! Hosianna!

Næste optrin viser, hvordan Jesus jager købmændene bort fra templet med deres dyr, duerne flyver op, og de går bort

i vrede, mens børnene råber: Hosianna, du Davids søn! Jesus går videre til Betania, mens hans fjender lægger råd om, hvordan de skal komme ham til livs.

Det vil føre alt for vidt at omtale alle afdelingerne. Jeg vil nævne enkelte forbilleder, idet de altid forsøger at sige det samme som handlingen, der følger efter. Billederne er fra »Det gamle testamente«, de er af stor kunstnerisk virkning, både hvad stillinger, dragter og øvrige udstyr angår. Vi ser Adam, der i sit ansigts sved må æde sit brød, den uskyldige Naboth, der ved falsk vidneudsagn dømmes til døden, brodermorderen Kain, der får samvittighedsnag og flakker om på jorden, den fangne Samson hos filistrene, Josef, der af folket bliver fremstillet hos landsfaderen, og Isak, der, som offer bestemt, bestiger bjerget. Disse er blot et udpluk af billederne, de danner ligesom en baggrund for den egentlige handling. Det samme må siges om prologen og de smukke sange.

Det er vanskeligt at beskrive den egentlige handling. Vi føres med til Jerusalem til påskemåltidet med indstiftelsen af den hellige nadver. Vi oplever kampen i Getsemane have og Judas' forræderi. Vi følger den fangne Jesus, der pines og forhånes, til ypperstepræstens gård, hvor den utrættelige Kajfas forsøger at få ham dømt ved hjælp af falsk vidnesbyrd, ser Peter, der fornægter sin herre, og Judas, der lider de største sjælekvaler, Judas, der i sin store fortvivlelse ikke kan finde ro nogen steder, og som til sidst hænger sig.

Vi ser, hvordan Jesus bliver pint af soldaterne og ført fra Pilatus til Herodes og tilbage til Pilatus igen, altid med Kajfas som anklager. Og vi hører råbene: Korsfæst! kortsfæst ham! Soldaterne pisker Jesus, giver ham purpurkåbe og tornekrone på, imens de håner og spotter ham. Pilatus overgiver ham til folket og Kajfas, der fører ham ud til Golgata. Undervejs styrter han på vejen af udmattelse, og Simon fra Kyrene bliver tvunget til at bære korset.

Så er vi på Golgata, de to røvere hænger allerede på deres kors, vi ser det store kors, hvortil Jesus er fastnaglet, blive rejst i midten, og vi hører ordene, som de lyder hver langfredag.

Om aftenen bliver Jesus taget ned af korset, de lægger ham med hovedet i sin moders skød, mens de giver ham ligklæderne på, og hun stryger ham så mildt over den mishandlede pande, inden han føres til graven.

— Nu oprinder påskemorgen med opstandelsen; det sidste, vi ser, er mødet med Marie Magdalene.

Koret kommer frem for sidste gang, det synger og jubler:

Pris dig, du overvinder af døden,
du fordømmes på Golgata!
Pris dig, den helligste af alle synder,
du, der fordømmes på Golgata!
Pris dig, du forsoner,
for os du gav dit liv.
Du har forbarmet dig over os,
kun med dig vil vi leve og dø.
Halleluja,
pris, hæder, tilbedelse, magt og herlighed
være med dig fra evighed og til evighed.

Tavse og stiltfærdige forlader de mange tusinde mennesker den store hal. Trods de store forskelle i race, sprog og religion har vi en følelse af, at vi her har oplevet noget, vi alle kan være fælles om, forkyndelsen om Jesu lidelse, død og opstandelse.

Nu er det snart jul. Vi skal atter høre det store budskab: Os er i dag en frelser født.

Lad mig da slutte min beretning med at ønske alle gamle elever og venner af skolen en rigtig glædelig jul.

Karen Søndergaard.

Ungdomsskolelovene og den frie Ungdomsskole.

Med Loven af 4. Juli 1942 om Ungdomsskoler for ufaglært Ungdom skabtes med et Slag Grundlag for et frugtbart Arbejde i den frie Skoles Aand.

Denne Lov var i høj Grad tiltrængt, ikke alene ved at give en rimelig Betaling for Arbejdet, men den aabnede nye Undervisningsmuligheder i en saadan Rækkevidde, at de langt fra endnu er udnyttet.

Den gamle Lovs Bestemmelser var forlængst ude af Kontakt med Tidens Udvikling. Ungdommen var ikke længer tilfreds med Aftenskolen i den Form, hvor de elementære Fag Dansk, Regning og Skrivning var fremherskende. Tilgangen stagnerede. Man forlangte noget mere, og det var ikke let at give under de dagældende Forhold.

Ungdomsskoleloven kom derfor som et stort Fremskridt og som en Nydannelse, hvis Formaal er at give en Ungdomsundervisning for alle Unge i Alderen 14—18 Aar, og som ikke er omfattet af nogen yderligere Undervisning af faglig eller almendannende Art.

A. Kommunale Aften- og Dagungdomsskoler.

Det fastslaas i Loven, at disse Skoler skal give en erhvervsbetonet Undervisning, der kan give dem en bedre Forstaaelse af deres daglige Arbejde, samt udvide og udbygge deres Kundskaber og derved ogsaa bidrage til deres karaktermæssige Udvikling.

Den kommunale Ungdomsskole skal ikke give nogen egentlig faglig Uddannelse, men da en stor Del af Undervisningsstoffet tages fra Dagliglivet, søger den at give Eleverne forøget Indsigt i og forøget Interesse for det Arbejde, de har eller vil faa engang.

Men da Skolen foruden at være erhvervsbetonet tillige skal være kundskabsmeddelende og karakterdannende, saa maa der ogsaa lægges Vægt paa Gymnastik, Sløjd, Naturfag,

Hjemstavnslære, Samfunds- og Litteraturkundskab m. m. Til flere af disse Fag vil naturligt være knyttet Øvelser i Dansk og Regning, ligesom det er en Selvfølge, at den daglige Undervisning begynder og slutter med Sang.

Undervisningen tilrettelægges efter en 2 Aars Plan.

Der kan dog til enhver Tid oprettes kommunale Ungdomsskoler i Landkommunerne, og der er Adgang til at indgaa Skoleforbund med Nabokommuner derom.

Et saadant Skoleforbund er i Aar oprettet mellem Volstrup, Hørby og Understed-Karup Kommuner, hvor Dagungdomsskolen nu har over 50 Elever. Dette Skoleforbund er en Samling om den Skole, Volstrup har haft de 4 sidste Aar.

Ungdomsskoleloven anviser flere Former for Undervisning: *Aftenungdomsskoler, Dagungdomsskolen og endelig Ungdomskostskolen.* Om denne Skoleform senere.

Der er ikke i Loven stillet Krav om en bestemt Uddannelse som Betingelse for Overtagelse af Undervisning i disse Skoler.

Medens Aftenskoleloven er særdeles flittigt benyttet, er det modsatte desværre Tilfældet med Ungdomsskoleloven, idet kun ganske faa Landkommuner hidtil har taget den i Brug.

B. De frie Ungdoms- og Efterskoler.

Nu vil en eller anden maaske spørge, om man ikke ved Oprettelse af alle disse kommunale Ungdomsskoler, vil paaføre de bestaaende frie Ungdoms- og Efterskoler en ødelæggende Konkurrence. Det mener jeg ikke.

Tværtimod tror jeg, der vil blive endnu mere Brug for disse.

De Elever, der har gaaet paa et saadant 2 aarigt kommunalt Kursus som 14—15 aarige, vil i mange Tilfælde føle Trang til et Ophold paa en Efterskole. Det tyder de Erfaringer, vi har høstet her, i nogen Maade paa, og at de er bedre forberedt og faar større Udbytte af et saadant Efterskoleophold er temmelig givet.

Her kommer vi saa til en af de Grunde, hvorfor jeg mener, at Ungdomskostskolen bør forbeholdes og videre udbygges af Private, nemlig den særegne Betydning der maa tillægges

det gode Kammeratskab, der naturligt opstaar mellem de unge Mennesker under et Skoleophold.

Et Kammeratskab, der er af stor Betydning for de Unge netop i disse Aar, hvor den karakterdannende Paavirkning er af en Værdi, der paa langt Sigt, maaske fuldt staar paa Højde med de kundskabsmeddelende Værdier de modtager paa Skolen.

Men skal dette Kammeratskab i god Forstand opstaa og trives, maa Forudsætningen være, at Skolens Aand skabes og paavirkes af Skolens Ledelse, først og fremmest af Forstanderen og hans Hustru, paa den Maade, at man godt kan sige, at deres Gerning er og maa være et Kald, der kun er givet de faa.

Denne Skoleform bør derfor overlades til de faa, der virkelig føler dette Kald, og som har den rette Lyst og Evner til at røgte denne i Sandhed krævende Gerning.

Det vil ses, at Lovens Muligheder er omfattende nok. Det gælder kun om at udnytte disse i fuldt Maal, og det er i Virkeligheden ikke saa svært eller saa dyrt. Der skal blot tages fat.

Det er Lovens Hensigt, at Ungdomsundervisningen ordnes paa frivilligt Basis og i vid Udstrækning.

Sker dette ikke i nær Fremtid, maa man ikke være blind for, at dette Gode vil kunne fortabes og i saa Fald faar vi antagelig en tvungen Ungdomsundervisning i Lighed med, hvad der allerede er Tilfældet med den tekniske Undervisning af Lærlingene.

Derfor maa alle de ansvarlige Kredse, først og fremmest Aftenskolenævnene, være sig sin Opgave og sit Ansvar bevidst og vaagne op til Daad.

Anton Sørensen.

Aaret, der svandt

Kære gamle Elever!

Ved Gennemgang af denne Bogs Billeder vil I finde et iøvrigt smukt Fotografi fra et Elevværelse; men Billedet skæmmes totalt af et Skilt anbragt midt i Værelset og med Paa-skriften: Pu ha, Stil. —

Er det ikke utroligt, at nogen kan tænke, endsige skrive saadan?

Det er selvfølgelig ogsaa for at hævne det skete og for at afsløre de formastelige, at jeg tager Billedet med.

Det at skrive Stil er da den herligste Tidsfordriv, langt morsommere end at sy, væve, spille Bold, gaa til Sløjd eller, hvad man nu vil nævne, — besynderligt, at jeg aldrig har hørt nogen indrømme det.

Stil er absolut ikke noget pu ha, naar man blot er kommet over Begyndelsen, for den er som Regel svær, det skal indrømmes, jeg har Indtryk af, at I nikker her. Man prenter med sirlige Bogstaver Overskriften med den Forvisning, at der vil nok gaa et Stykke Tid, inden der kommer mere, Ansigtet faar flere og flere alvorlige Rynker, man begynder at fikse Overskriften op med Understregninger, Flag og Figurer, der minder om moderne Malerkunst, fordi de altsaa ikke minder om noget som helst; i Løbet af næste Time fortæres Halvdelen af Blyanten, alt mens Hjernen synes gradvis og sikkert at omdannes til Grød.

Imens man i den følgende halve Time forsikrer sig selv indtil Trivialitet, at der absolut intet er at skrive om, forsvinder Overskriften ved Hjælp af Blyantstumpen, — begravet som Pompeji under Asken; men pludselig ser man det hele for sig; Emnet er jo alligevel storartet, Rynkerne forsvinder, og Smilet er ved at bryde igennem, og man aflægger et stille Løfte om, at man aldrig vil sige pu ha om Stil mere, i hvert Fald ikke om denne; man ofrer en ny Blyant paa Foretagendet, en ny Overskrift plantes med sikre Træk. Hvor-

*Middagspavse
i Marts*

dan mon der nu skal blive Plads til alt det, man pludselig er kommet i Tanker om?

Ja, det er erfaren Mands Tale. Ganske vist skriver jeg ikke Stil om vort Lands Skov Aaret rundt eller slige lette Emner; men saa præsenteres jeg til Gengæld hvert Aar ved denne Tid for samme Emne »Aaret, der svandt«, og hvert Aar opnaar jeg med Held at forklare mig selv, at der denne Gang ikke er noget nyt at fortælle.

Ogsaa i Aften var jeg efter at have gennemgaaet alle Stil-skriverens omtalte Kvaler og endda et Par Stykker til kommet til det Resultat, at jeg godt kunde indskrænke mig til at skrive: idet jeg henviser til tidligere Aarsberetninger, skal jeg blot oplyse, at Aaret 1949—50 ikke har adskilt sig fra tidligere Aar, det har været et godt Aar med flinke Elever, interessante Udflugter og en Række fornøjelige Sammenkomster. Alt vel. Se indenfor.

Men saa gik det denne Gang som tidligere Aar, det ene smilende Ansigt dukkede op efter det andet, og jeg hører Vinterdrengenes muntre Stemmer og Sommerpigernes Sang og Latter, og saa er det alligevel et helt nyt Aar at skrive om, et Aar med sine egne Oplevelser, sine egne Glæder, fordi det er nye Mennesker. Nu bliver der pludselig Stof til en lang Beretning. Akkurat som med Stilen.

For at det ikke skal smage af Gentagelser, udelader jeg imidlertid alt det, der var »ligesom sidste Aar«.

Hovedformålet med dette Brev er ikke at faa alt med, men at bringe de to bortdragne Hold og andre gamle Elever en frisk Hilsen.

Aabnings- og Afslutningsfesterne kunde man med god Grund regne med hører til de Gentagelser, der kan forbigaa i Tavshed, da de dog former sig ens Aar efter Aar. Men der er netop ved disse Lejligheder saa meget at sige Tak for. Derfor vil jeg begynde Omtalen af Aarets Begivenheder her.

Aabningsfesten er som et Haandslag mellem Skolen og Eleverne, men ikke mindst fra Forældrene.

Vi siger Tak for alle gode Ønsker, vi hver Gang faar med ind i det nye Skolehalvaar; men vi siger især Tak for de mange venlige Ord paa Afslutningsdagen.

I det svundne Aar har vi ved disse Fester modtaget saa overordentlig mange Beviser paa baade Elevers, Forældres og andre gode Venners Hengivenhed, at jeg føler Trang til at udtrykke vor inderlige Taknemmelighed for alle Opmuntringer og al god Støtte i Arbejdet i Aarets Løb.

Vi glæder os over at være betroet den store Opgave at være i Tjeneste for dansk Ungdom i en Periode i vort Folks Historie, da saa meget er i Støbeskeen, og det styrker os hver Gang, vi faar bekræftet, at vi er mange i Følge.

Ved Sommerskolens Aabning mindede jeg om Kaj Munks

Søndag i Storstuen

Musikkens Mestre

Ord: Med Sol og megen Glæde —, og det var nok ikke en Tilfældighed, at netop disse Ord blev taget frem Gang paa Gang paa Afslutningsdagen og i Dagene forud.

Naar jeg tænker paa Aaret, der svandt, synes jeg, at Ordene om Sol og megen Glæde kan staa som Overskrift for baade Vinter- og Sommerskolen. Vinteren kom med Kulde og korte Dage, som det hører Vinteren til, og Sommeren var undertiden mere regnfuld og kølig end sædvanlig, men det gjorde ingen Ting, for der var Sol og megen Glæde indendørs.

Der var Fest over Vinteren 1949—50, og det er mig umuligt at erindre blot een eneste Sky paa Himlen.

Usædvanlig hurtigt faldt de nye Gutter til, og det er saa rart, naar der ikke skal gaa for lang Tid med at finde Tonen. Fem Maaneder svinder saa hurtigt, saa det kan nok tiltrænges, at Tiden udnyttes lige fra Begyndelsen. Her gælder det, som i saa mange andre Forhold i Livet: Godt begyndt er halvt fuldendt.

Livet paa Ungdomsskolen er et Liv i Arbejde og Fest.

Var det Arbejde alene, vilde det blive kedeligt og trættende. Var det Fest alene, vilde det blive overfladisk. I ingen af Tilfældene vilde Skolen svare til sit Formaal.

Arbejde og Fest har det ligesom Alvor og Gammen, som man siger om, at de kan godt sammen.

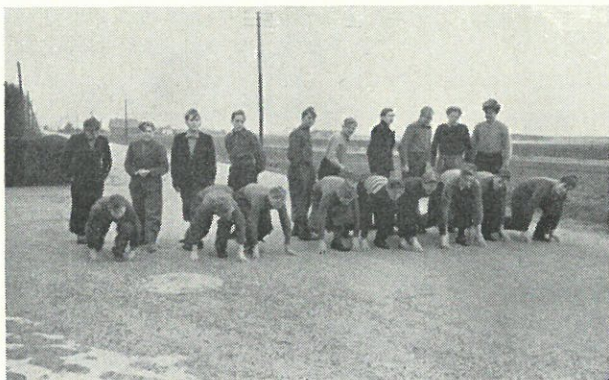
Naar Vinteren blev saa god, saa vi alle kan glæde os over den, hænger det sammen med, at der var denne Vekselvirkning mellem Arbejde og Fest. Der tales ofte om den Daad, der venter Ungdommen; men undertiden glemmes det vigtigste. Man synes at mene, at naar blot man er ung og har Kræfter, ligger hele Verden aaben. Sandheden er imidlertid, at Vejen fremover er Dygtiggørelsens, Flidens og den personlige Tilegnelses Vej.

En Aften i Efteraaret havde vi her i Landet Lejlighed til at høre Churchill tale i Radioen under hans Danmarksophold. Denne Mand er Statsmand af Verdensformat, og har en Position, som ingen andre i Øjeblikket.

Samme Aften sad jeg netop og læste i Salomon Frifelts Bog: Gennem de jyske Udmarker, og rent uvilkaarlig kom jeg til at drage Sammenligning. For en overfladisk Betragtning synes der ikke at være megen Sammenligning mellem en Mand, der opnaar at blive Premierminister i et Verdensrige, Kongers og Regeringers højt ansete Gæst — og en fattig Mand, der bryder et Stykke Hedejord og slider sig op i Striden i Øde-marken.

Men for begge Parter gælder det, at de i Ungdomsaarene fik lagt den Grund, der var Forudsætningen for Opnaaelsen af Maalene.

Hver Gang jeg ser et Elevhold, der med Flid kaster sig over Opgaverne og søger at faa saa meget som muligt ud af

Fri Idræt

Hyggestund hos
Frk. Søndergaard

Skoleopholdet, glæder jeg mig, for saa er det Ungdom, der gaar i Gang, og det maa være Tidens Løsen — i Gang for aldrig mere at gaa i Staa.

Arbejde og Fest i den sidste Vinter var ikke Maal i sig selv, men en Igangsætning til Fremtiden. — —

Vi har i denne Tid, hvor det er saa vanskeligt at faa Lærere, den Lykke at have vor faste Stab af gode Medhjælpere paa Vinterskolen: Dam, Jensen, Christensen og Frk. Søndergaard.

Det er med til at give Ro over Arbejdet og ikke mindst over Tilrettelægningen, naar man ikke skal spekulere paa først og fremmest at faa Undervisningen »besørget«, men kan føle sig overbevist om, at den er i gode Hænder.

Lydig mod den Retningslinie, jeg har givet mig selv for denne Aarsberetning, afholder jeg mig fra denne Gang at fortælle om Onsdagaftener, Fredagsklub o. lign., ja selv Julefesterne skal jeg blot lige nævne. Alt er gaaet efter Traditionen.

Der var i Vinterens Løb Lejlighed til at deltage i en Del Møder, dels vore egne, dels i Stidsholt Ungdomsforening, der altid søger at give saa gode og lodige Aftener som mulig.

Ved Møder i Vinterens Løb blev bl. a. talt af Pastor Madsen og Forstander Sejlund Sørensen, Try Højskole.

Ved Adventsmødet talte Pastor Sandby-Møller, Astrup-Ar-

den, og ved Foraarsmødet talte Pastor Møller, Jerslev, og Fru Møller læste op.

Som sædvanlig havde vi et lille Besøg af Formanden for De danske Ungdomsforeninger, Forstander Jens Marinus Jensen, Aarhus, han talte for Drengene en Eftermiddag.

Den 17. December havde vi vor Udflugt til Aalborg med Besøg paa Bedrifter, og om Aftenen gik Turen til Teatret. Det var jo ligesom forrige Aar lige ind under Jul, og det gav selvfølgelig Udflugten sit særlige Præg. I Teatret saa vi Sophus Bauditz: Sne. Flere Gange om Vinteren har jeg ved mine Fredagsaftener læst: Sporsne. Det er den samme.

Selvfølgelig blev der hen paa Vinteren valgt Elevraad til at sørge for Program m. m. til Vinterfesten, der løb af Stabelen Kongens Fødselsdag, 11. Marts. Dagen efter var vi i Flauenskjold, hvor vi deltog med to Elevhold ved Hovedkredsgymnastikopvisningen. Ogsaa i Aar klarede Eleverne sig fint.

Hen mod Afslutningen kom Erhvervsvejleder Kofod, Hjørring. I et udmærket Foredrag gav han os en Skildring af de forskellige Muligheder i Øjeblikket inden for Fagene, og navnlig omtalte han, hvad der især kræves af de enkelte Fags Udøvere. Bagefter var der Mulighed for Eleverne til at rette Spørgsmaal. (Kofod er gift med en af vore gamle Elever, Nielsa, Sommeren 1937, den Gang Hirtsholmene). Selvfølgelig forsømte vi ikke vore traditionelle Smaaudflugter til Sæbygaard, hvor vi blev modtaget med den Hjertelighed, som

Lige for
Christensens Time

alle gamle Elever kender fra dette Sted, og til store Bedrifter i Sæby, hvor vi ligeledes hvert Aar bliver venligt modtaget paa Østvendssyssel Andelssvineslagteri og paa Sæby Skotøjsfabrik. Den 30. Marts havde vi saa Afslutningsfest, og de borte unge kaahl (som de altid hedder, naar Folk ringer og vil have en af dem) rejste ud til Opgaverne.

Der bliver i Aarets Løb skrevet mange Sange til Skolen, men det vil jo føre for vidt at bringe dem her i Aarsskriftet. Mange har jo ogsaa personlig Adresse, som f. Eks. ved Fødselsdage; men jeg synes, at et Par Vers af Vinterdrengeens Afskedssang til Skolen skal med.

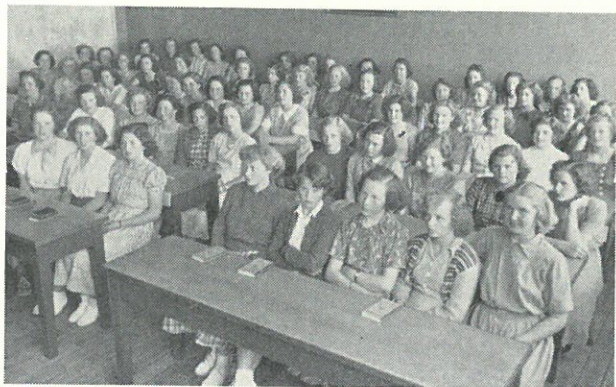
Mens vi er samlet sidste Gang
i Skolen, vi fik saa kær,
en fattig Tak i denne Sang
vi søge at tolke her.
Beskeden kun og ringe
vi ved, vor Sang vil klinge,
og Afskedssmerten dæmper
maaske vore Stemmers Klang.

Mens Vintervinden sukked' hult
og suste i Havens Trær,
vi sad her ved vor Skolepult
i Varmen og Hyggen her.
Her læste vi og regned',
her skrev vi og tegned',
og drilled et og andet,
var Hjælpen os altid nær.

Ja, Skolen blev vort andet Hjem,
mens Vinterens Dage randt.
Det bedste udi Hjerters Gem
vi syntes, I altid fandt.
Gid siden hen i Verden
det kendes paa vor Færden,
som her os blev indprentet,
hvor vi saa end drager frem.

Vi havde længe været klare over, at April vilde blive en travl Maaned med Omforandringer. Der var indmeldt 66 Sommerpiger, og der maatte laves mere Plads. Ganske vist havde der været 60 Aaret før, og vi kunde selvfølgelig have standset ved dette Tal, men vi havde længe ønsket at faa Skolestuen gjort større, og det skulde helst ske samtidig med, at der blev indlagt Centralvarme paa Skolen, og dette var netop forestaaende. Vi var klare over, at det var umuligt ogsaa at naa Installationen af Centralvarme i April, det maatte vente til hen paa Sommeren, navnlig da vi var kede af ikke at faa gjort Skolen pænt i Stand til Aabningen.

Til Aabningsdagen 3. Maj var Haandværkerne færdige, de sidste to tog herfra 10 Minutter, før Eleverne ankom. Vi er glade for Forandringerne. En stor Del af jer havde Lejlighed til at se dem ved Elevmødet, men af Hensyn til dem, der ikke kunde komme, skal jeg lige kort nævne, hvad der er blevet lavet. Omklædningsværelset og et Stykke af Entreen er lagt til Skolestuen, der er blevet »spansk Væg« mellem Gymnastiksalen og Skolestuen, saaledes at de to Lokaler kan lægges sammen ved, at Dørene lukkes op, en Foranstaltning, vi har haft megen Gavn af ved adskillige Lejligheder i Sommerens Løb. Borde og Bænke er blevet fornyet, og der er nu tre Rækker, hvilket er en stor Forbedring. Der er kommet store Ruder i alle Vinduer i den store Skolestue og i Dagligstuen og Lysrør i Stedet for de sædvanlige Lamper. Fra Gymnastiksalen er nu

66

Til Kjølesyning

Udgang direkte til Gaarden. Det er faktisk utroligt, som ogsaa denne lille Ændring har forandret Salen til dens Fordel. Cyklestalden var blevet for lille og blev udvidet med det Stykke, der var Drivhus. Dette er flyttet op i Haven og er ogsaa betydelig større nu. Endvidere er der indrettet Elevværelser i »Privaten«. Der boede i Sommer 7 Elever.

De foretagne Ændringer har givet os mere Plads, og Skolen fremtræder i moderniseret Skikkelse. Alle, som har set Skolen baade før og efter Omforandringen, har udtalt deres Glæde og Begejstring for det nye. I Sommerferien gik saa Centralvarmefolkene i Gang. Det var Meningen, at de vilde gøre det groveste Arbejde i Ferien, og det maa de ogsaa have gjort, ellers har de haft en sjælden Evne til at udnytte Tiden, naar vi ikke var i Nærheden, for i de Par Maaneder, Arbejdet varede, blev vi ikke afbrudt i een Time. I Slutningen af September kunde Anlægget tages i Brug.

Vi har i de senere Aar bombarderet Varedirektoratet med Ansøgninger om Tilladelse til Installation af Centralvarme. Ansøgningerne har været anbefalet fra forskellig Side, jeg har aflagt flere Besøg i Direktoratet, og man har fra Direktoratet aflagt Genbesøg her. Det har været meget besværligt at faa Tilladelse og Materialebevilling, men det er jo altsammen ligegyldigt nu. Nu har vi Varme over hele Skolen, og det er herligt. Det var Nørbak Nielsen, Hørby Maskinværksted, der havde Arbejdet.

Sommerskolen havde, som det er fremgaaet af det foregaaende det største Elevhold i Skolens Historie, og vi havde en usædvanlig herlig Sommer sammen. Hver Dag var en Fest, hvad den jo uvægerlig maa blive, naar enhver beflitter sig paa at gøre sit dertil. Det er godt, at et Elevhold er stort, men det er endnu mere værd, at det er et godt Hold, og Sommerpigerne viste sig som fortræffelige Arvtagere, da de overtog Skolen efter Drengene. Naar jeg tænker paa den Samhørighed og den gode Tone, som raadede, maa jeg sige til mig selv, at nærmere til det fuldkomne vil det være umuligt at komme.

Sommeren er rig paa Begivenheder, her i Bogen kommer kun en lille Part med. Det vil saaledes være at give denne Oversigt Slagside, om jeg begyndte at referere alle de Foreningsbesøg, Skolen har haft i den svundne Sommer. Mange Hundrede Mennesker har gæstet Skolen i Løbet af Juni og Juli Maaneder, der jo er Højsæsonen for Udflugter. I nogle Tilfælde underholdt Eleverne, men i mindst lige saa mange Tilfælde underholdt min Kone eller jeg alene, saa Elevernes Timer ikke blev berørt deraf. Mange Foreningsledere tilrettede Udflugten saaledes, at Deltagerne kunde komme, naar Eleverne skulde have Gymnastik eller Folkedanse efter Timeplanen, d. v. s. Kl. 19, det var saa storartet.

Den største Udflugt hertil i Sommer var de Unges fra Aalborg Amts Landboforening, der var ca. 300 og ikke saa faa

Et Botanikhold

Her er de!

gamle Elever imellem. Der var Præmieuddeling, fælles Kaffe-bord og Beretning ved Konsulenterne.

En af Sommerens store Begivenheder for Pigerne og os alle var naturligvis Sverrigsrejsen til Wendelsberg Folkehøjskole og de svenske Elevers Besøg her. Da de har en anden Ordning i Sverrig m. H. t. Skolehalvaar, de slutter saaledes paa Wendelsberg i Midten af Juli — maa Udvekslingen finde Sted først paa Sommeren. I Sommer var vore svenske Venner her 22. og 23. Maj, og vort Genbesøg fandt Sted 12.—14. Juni. En af de svenske Elever, Margit Ekstrøm, fortæller her i Bogen om Udvekslingen sidste Sommer. Vi sender Rektor Hallin og alle paa Wendelsberg vor bedste Tak for i Sommer og haaber paa Gensyn i 1951. Vi er glade for, at vi har Wendelsberg som »Venskabsskole«. Sommerpigernes aarlige Sverrigstur er en stor Begunstigelse, og de tre Dage er saa billige, at den enkeltes Udgifter til Udflugter i Sommerens Løb ikke bliver større end de var før Krigen, da en Sverrigstur ikke hørte med til Opholdet.

Foruden Sverrigsturen havde vi Udflugt til Amtsgymnastikstævnet, der i Aar afholdtes i Hjørring den 2. Juli. Turen foretoges i Turistbiler og med Afgang allerede fra den tidlige Morgen. Først deltog vi i Gudstjenesten i Astrup Kirke Kl. 10, hvor jeg prædikede — derefter var vi Kirkeligt Samfunds Gæster ved en Sammenkomst i Forsamlingshuset. Efter Middag kørte vi til Hjørring, hvor Pigerne straks gik i Gang med Om-

klædningen til Indmarchen. Der var Spænding og Forventning over Flokken; vel kun de færreste havde tidligere deltaget som aktive Gymnaster ved saa stort et Stævne.

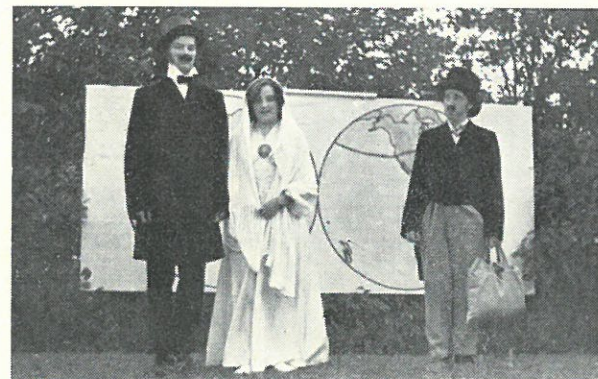
Akkurat som i »de gode gamle Dage« var vi inviteret ud i flere Elevhjem med Pigerne og tilbragte nogle dejlige Timer. Vi var hos Dams, hos Fru Nielsen, Sønderskoven, Hørby, hos Lærer Pedersens, Jordbroen, og hos Hans Andersens her i Stidsholt. Alle Steder blev vi modtaget med overstrømmende Gæstfrihed og bugnende Kaffeborde. Vi mindes hvert Besøg med stor Taknemmelighed. Ingen af disse Ture kostede os noget, da der ikke var længere, end vi kunde klare os med Cyklerne eller til Fods, og kun Hørbyturen blev noget vaad.

Naar Sommerskolen begynder 3. Maj og slutter 29. September, maa Midtpunktet være 16. Juli, en Slags »Solhvervsdag«, som ikke findes i den gængse Almanak. Netop i dette Centrum havde vi Elevmødet. Det gik denne Gang som tidligere Aar, at Forberedelserne med Hensyn til Friluftsspillet paa Grund af saa mange andre Begivenheder blev udskudt til allersidst; men det naaedes altsammen, ogsaa i Aar. Forskellige Emner til Underholdning havde været drøftet og var kasseret igen; men saa kom Jakob hjem paa Ferie og kom ved samme Lejlighed til Undsætning ved at foreslaa at opføre Jorden rundt i 80 Dage. Det krævede imidlertid et yderligere stort Forarbejde, idet Bogen først skulde dramatiseres. Rollerne i Forarbejdet blev fordelt saaledes, at Jakob gik i Gang

Kontortid

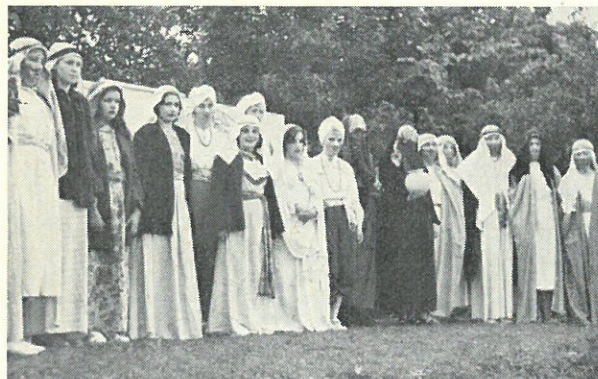
Fra »Jorden rundt i 80 Dage«

*Phileas Fogg,
Mrs. Aouda,
Passepartout*

I Bombay

I Suez

med at omskrive Bogen, saa der kunde blive et »Skuespil« ud af det, Frk. Søndergaard aabnede Systue i stor Stil for at faa ca. 70 Skuespillere i Tøj svarende baade til Tidspunktet for »Rejsen« og til de forskellige Lande Jorden rundt, og min Kone havde naturligvis sin sædvanlige Rolle: at faa Stykket indstuderet med de mange Optrædende. Førsteopførelsen fandt Sted 2 Dage før Elevmødet, ved Forældrefesten, da alle Sommerpigernes Forældre var her. Chancerne for et godt Udfald blev indgaaende drøftet. Kurven kan kortelig skitseres saaledes: 10. Juli: Det gaar absolut ikkē. 11. Juli: Nej, det kommer ikke til at gaa. 12. Juli: Uha, kun to Dage igen, det gaar altsaa ikke. 13.: Og det skal være i Morgen, det er umuligt, — det gaar ikke.

14. Juli (Forældrefesten): Det gik! 15. Juli: Bare det ogsaa gaar i Morgen. 16. Juli (Elevmødet): Det gik!!! — Ja, det gik, — ogsaa endda saa fint, at der kom Opfordring omgaaende fra Asaa til at gentage Opførelsen dér en Aften i Anlægget. Det blev den 27. Juli, og det gik — vi fik endda en yderst fornøjelig Aften ud af det med en smuk Festlighed paa Asaa Kro til Afslutning, hvor vi var Turistforeningens Gæster ved et fint Kaffebord. Det var Lærer Dalsgaard, der var Sjælen i dette Arrangement. Ved et særdeles velkomment Besøg af Dronninglund Herreds Lærerkreds havde vi *atter* »Jorden rundt«. Denne Gang gik det — ikke, men det var ikke de Optrædendes Skyld, for en frygtelig Regnbyge satte ind, da man var

Er vi klar? — Nu!

Sommerens
Lærerstab

naaet 40 Dage frem. Sidste Halvdel maatte opføres inde, Skolestuen blev Scene, og Salen blev forsynet med Tilskuerpladser.

Husmoderdagen havde som de senere Aar en stor Tilslutning, over 300. Fru Forstander Lund, Rødding, og jeg talte.

Ved Sct. Hans Festen underholdt Lærerinde, Fru Eriksen og Kantor Baggesen Hansen, Sæby, og Lærer Eriksen holdt Baaltalen, — en smuk og stemningsfuld Aften.

Ved det aarlige Sommermøde (Fredsmødet) havde vi igen den Glæde, at Tilslutningen var fin, 3—400. Om Eftermiddagen talte Fru Munch Andersen, St. Hedinge, og min Kone, og vi var *atter* Jorden rundt. (Det blev altsaa 5 Gange ialt.)

Lige før Høst havde jeg faaet den Opgave at tilrettelægge en Vendsyssel-Tur for en Flok unge svenske fra J. U. F. (de svenske Ungdomsforeninger). Flere af mine gode gamle Ungdomsforeninger stillede sig til Raadighed og var Værter, bl. a. ogsaa Stidsholt Ungdomsforening.

Dette Svenskebesøg begyndte her paa Skolen med et Samvær med Eleverne, og vi var glade for det kun alt for korte Besøg.

Vi havde bestemt, at vi Dagen før Afslutningen vilde have en Udstilling baade fra Skolekøkken og fra Kjølesyning og Haandarbejde. Vi havde Indtryk af, at mange var glade for at have denne Lejlighed til at se Sommerens mange fine Ar-

bejder, Frk. Sandahl havde forestaaet Husholdningsundervisningen, Frk. Søndergaard og Frk. Lavsen havde Haandarbejde og Vævning, og Grethe, som til vor store Glæde var hjemme og havde sin første Sommer som Lærerinde, havde Kjølesyningen.

Udstilling — ja, saa ved vi, hvad Klokken er slaaet. Afslutningen, Skolehalvaarets højtideligste og vemodigste Fest, er kommet. Vi er bedrøvede over at skulle skilles, det har været tydeligt i mange Dage; det mærkes ved Afskedsgudstjenesten i Badskeer Kirke, men især ved Festen i Salen.

Stidsholtsangens Ord: Her er altid godt Humør, altid glade Piger synes ikke at være aktuel i Øjeblikket. —

Ja, nu maa Brevet sluttes, og maatte det saa finde jer alle glade og forventningsfulde, nu da Julen stunder til. Dette er jo samtidig mit Julebrev til alle gamle Stidsholtelever, og med det sender jeg jer, hver især, de bedste Ønsker fra os alle her paa Skolen om en god Jul.

Jul med Guds barnet i Svøb,
under Englenes Sange,
kommer fra Gud,
bringer os Glædskabens Bud.
Æren er Guds i det høje.

Hans Jakobsen.

Det er da smukt

*Margit (i Midten)
og to Kammerater*

Skolutbyte Stidsholt-Wendelsberg

Ett utbyte mellan två skolor i olika länder kanske låter lite omständligt i sig själv, men då skolorna är Stidsholts ungdomsskola och Wendelsbergs folkhögskola i Mölnlycke, så behöver det inte vara det.

Rektor på Wendelsberg kom en dag till oss elever och läste upp en inbjudan från rektor Jakobsen att komma till Stidsholt. Han frågade sedan om vi villa fara dit. Hade nogon ropat nej, så hada det inte hörts i mängden av ja-rop. Intresset var alltså stort. Dagen för avfärden blev bestämd till en vecka efter.

Så var då resdagen inne. Klockan 5 på morgonen ringde de flesta ringklockorna. I två bussar bar det iväg till Göteborgs hamn, där passagererbåten »Kronprinsessan Ingrid« låg. Färden över, som varade ungefär 4 timmar, blev en trevlig färd. Det var lugnt hela tiden och ingen blev sjösjuk. Redan på båten träffade vi många trevliga danskar. Båtresan gick fort, och några ropade, att nu syntes Fredrikshavn. En del av oss hade varit i Danmark men inte i Fredrikshavn. — Rektor Jakobsen själv mötte oss och hälsade alla hjärtligt välkomna. Mottagandet var glatt. Och vi trivdes från första stund.

Atter satte vi oss i bussar, men denna gång i danska sådana. Det bar nu iväg till Säby och Stidsholt. Vi for forbi vackra platser. Nu stannade bussarna, och vi promenerade till möteplatsen i Säbygård-skog. Det regnade en aning, men det invercade inte på humöret. Det var hela tiden på toppen. Fru Jakobsen, som kom strax efter hälsade oss välkomna och sen blev det utspisning i en skogsglänta av härlig chokolad med bullar. Sedan till bussarna igen, och snart var vi framme på Stidsholt. Fru Jakobsen, som hunnit före oss, stod nu på gården med alla ungdomsskolans elever. Vi fick veta att de var 67 elever på skolan. Vad jag lade märke till var, att alla såg så glada och trevliga ut. Det måste vara ett kännetecken på danskarna, den erfarenhet har jag gjort.

På kvällen, efter det vi ätit en god middag, bjöd våra vänner på ett trevligt program. Det var sång, musik och sist men inte minst dansk folkdans. Flickorna var verkligen duktiga och därför en heder åt ledarinnan, som fått det hela att gå ihop så bra. Som sista punkt på programmet uppförde 7 flickor en dialog om de nordiska länderna. 5 ver svept i respektiva länders flaggar och 2 i freds- och frihets flaggar.

Trötta men nöjda med dagen uppsökte vi sängarna. — Det gick livligt till morgonen därpå. — Först åt vi frukost och sedan fick vi vara med på ett par lektioner. Den första höll rektor Jakobsen själv, och då talade han om »pojken som kunde konsten att sätta ryggen emot«, vilket var mycket intressant. Andra lektionen var sånglektion, och då sjöng vi omväxlande danska och svenska sånger. Några lediga timmar före måten fick vi, och då promenerade vi omkring.

Sedan var det tyvärr dags att skiljas. Det var vemodigt, det tyckte vi alla, men vi skulle få träffas igen, snart. Danskarna skulle ju komma till oss på besök. Dagarna, som varit, hade gått alltför fort. Vi hade velat lära känna varandra bättre, men säkert är, att vi sent skall glömma vistelsen på Stidsholt. Strax innan bussarna lämnade Stidsholt, tackade vi varandra med att sjunga våra respektiva skolsånger.

På vägen till Fredrikshavn stannade vi ett par gånger och såg bl. a. på Säbygård, där godsäger Ahrenfeldt föreviste oss slottet och parken.

Ungefär 3 veckor därefter fick vi se vora danska vänner hos oss.

Sent en kväll kam rektor Jakobsen med alla flickorna. Den kvällen blev det inte mer för flickorna än att äta och krypa till sängs. Att det gick livligt till i gymnastiksalen, innan de somnade, kan jag intyga.

Dagen därpå fick våra gäster bevista två lektioner. En av våra lärare, gymnastikdirektör Smedjer, tog sedan dem med på en promenad i Wendelsbergparken, vilken jag tror livligt uppskattades. Vi är faktisk lite smått stolta över den. Det blev sedan en tur till Göteborg, där flickorna fick titta på staden och åka med »Paddan« en båttur under broarna. Sist på programmet stod ett besök på »Liseberg«. Det är något liknande Köbenhavns tivoli, men inte så stort och fint förstås. Flickorna berättade att de haft det »morsomt« och såg nöjda ut.

På kvällen var det så vår tur att bjuda på program. Några elever visade **sin kunnighet** i fiol- och pianospelning, och Wendelsbergkören sjöng ett par sånger. Eftersom våra danska vänner var trötta och skulle starta tidligt dagen därpå, fick vi sluta inom rimlig tid. Rektor Jakobsen höll ett litet tal, som var så vackert. Många blevo rörda över vad han hade att säga. Han hoppades, att udbytet skulle fortsätta skolorna emellan. Så var dagen slut, och vi sade godnatt till varandra.

Det var tråkigt att nu skiljas från de trevliga danskarna. Gemenskapen hade betytt mycket för oss alla. Vi var glada, att just vi fått lära känna eleverna på Stidsholt ungdomsskola.

Margit Ekström,
Wendelsberg elev.

Gamle elevers norgestur

Allerede med sidste årsskrift udsendte Jakobsen første varsel om rejsen. Der var 3 ture at vælge imellem: Holland, Sverige og Norge. Det blev norgesturen, der sejrede.

Dagen efter elevmødet den 17. juli, mødtes vi om morgenen på kajen i Frederikshavn. Kl. 9 gled Peder Wessel fra bolværket, og kl. 17 lagde den til i Larvik efter en herlig overfart. De norske fjelde, vi så ved indsejlingen, imponerede ikke særlig, men vi skulle blive klogere med hensyn til fjelde.

Bagagen blev stuvet ind i Arne Pedersens pragtfulde bus, som i de følgende dage skulle føre os rundt i Norge. Efter middag på »Heimen« kørte vi langs Farresvandet mod Skien.

I Skien blev vi indkvarteret på skolen, hvor verdens flinkeste »herbergsfatter« tog sig af os. Vor ankomst til byen må være rygtedes, for vi fik straks besøg af Sæbys politimester, hr. Rein Jensen, som med familien ferierede i Skien. Det var dog ikke, fordi nogen af os havde noget udestående med politiet, men politimesteren ville gerne med på turen frem over.

Vor flinke vært vækkede os kl. 5½ næste morgen, så kunne vi nå at få et dejligt varmt bad. De første km på turen skulle vi sejle på Bandakkanalen. Kl. 7 afgang damperen. Disen lå i tunge dyner over fjeldene, og de små rødmalede huse ved bredden spejlede sig i det klare vand. Den første hindring mødte vi ved Ulefoss. Fossen styrtede brølende mod os, men vi gled fredelig ind i en sluse ved siden af, og mens vi drak morgenkaffe, blev vi hævet adskillige meter til vejrs. Det samme gentog sig, men da vi så kom til den 3. foss og fik at vide, at vi kunne komme af og spadserere op, da foretrak vi det. Vi gik nu op til øverste sluse, der var 7 ialt. I Lunde holdt bussen. Efter middag gik turen til Dalen. Nu gik det nedad ad en fantastisk smal vej, der snor sig rundt om og igennem høje fjelde, langs dybe afgrunde. Dalen svarer til sit navn, der er næsten lodrette klipper til begge sider op over træ-

grænsen. Herberget, hvor vi skulle overnatte, var en bondegård med rødbrøgede telemarkskøer med messingdupper på hornene og bjælder om halsen. Jenterne var i nationaldragter. Der var masser af brød, smør og mælk.

Næste morgen startede vi over højfjeldet med Rjukan som mål. Sikken en køretur, den kan ikke beskrives, den må opleves. Arne Pedersen havde lovet os en sneboldkamp på vejen, men skønt der var hvide flager for øje i alle retninger, var de dog for langt fra vejen. På højfjeldet var der ikke et træ, ikke engang lyng. Her midt i ødet lå et fint og dyrt hotel.

På turen ned ad fjeldet måtte vi flere gange ud for at måle, om broerne var tilstrækkelig brede og høje nok til, at bussen kunne passere. Heldigvis var der altid et par cm at løbe på, og det var mere end nok for vor dygtige chauffør. På turen gjorde vi også holdt ved den vældige dæmning, der binder Mjøs-vandet, så det i ro og mag kan ledes ned til Rjukan og udnyttes i menneskenes tjeneste. — Hvis denne dæmning sprængtes, ville adskillige byer rives bort. På modsatte side af Rjukan-dalen så vi oppe i fjeldet 7 mægtige jernrør, igen nem disse ledes vandet til den vældige kraftstation, der forsyner det meste af Norge med elektricitet. Strålen i røret er så kraftig, at der ikke kan hugges i den med en økse. Vi holdt oven over tungtvandsfabrikken, netop på det sted, hvor de norske sabotører gled ned, da de sprængte fabrikken. De dristigste af os vovede sig hen til kanten og kiggede de 1000 m ned, mens vore tanker fulgte de modige mænd, der på ski stod vejen ned.

Vi skulle helt ned i dalen, og når vi glimtvis så vejens sløjfer forude, gruede mange ved tanken, men ned kom vi.

I Rjukan skulle vi selvfølgelig med den berømte svævebane op i højfjeldet. Det føltes helt underligt sådan pludselig at blive løftet op i luften. Rjukan er en mærkelig by. Der bor over 20.000 mennesker i 2 kilometerlange gader. Højest 4 måneder af året formår solen at nå over fjeldene til dalens bund. Næste dag var bestemt til bestigning af Gausta. Efter 10 km halsbrækkende kørsel steg vi ud på højfjeldet ved Svinerøi. Nu gik det til fods gennem bække, myr og sne. Det kostede

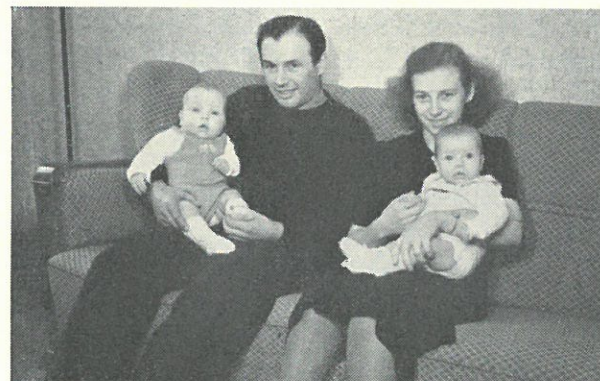
sved at komme op, men nu var det til gengæld isnende koldt, $1\frac{1}{2}^{\circ}$, og vi havde ikke meget tøj på. Fra toppen var der en pragtfuld udsigt over byen og ind over de forrevne, bare fjeldtinder og blanke søer. Vi kom lidt hurtigere ned end op, men hvor så vi ud, snavsede og våde. Nordmændene, som var i fuld fjeldudstyr, rystede på hovedet af de tossede danskere. Om natten følte madrasserne på skolen nærmest som edderdunsdyner.

Næste etape var Kongsberg. Turen gik derefter langs Tinsjøen, der er så dyb, at ingen har målt dens bund, derefter til Heddal, hvor vi så en pragtfuld gammel stavkirke fra 1150. På turen lagde vi mærke til de mange bygder, der er bygget på terrasser, og bygden deles derfor naturlig i overbygden og nederbygden. Midt på eftermiddagen nåede vi Chr. IV's sølvværksby. Der findes en mængde minder fra hine tider, bl. a. den pragtfulde kirke, hvis stil er noget enestående, idet orgelet, prædikestolen og alteret er oven over hinanden. På sølvværksmuseet fik vi rig lejlighed til at se grubeudstyr, masser af sølv, malm, mønter og medailler i alle størrelser.

Næste morgen var det regnvejr, men det gjorde ikke så meget, for vi skulle nemlig ind i gruben. Toget holdt parat, og da vi havde fået udleveret en lygte, gik det i snørklede gange mange km ind i fjeldet. De fleste af gangene var fugtige og snavsede, men pludselig stod vi i et mægtigt rum, hvor der var tørt og fint. Det er Norges nationale skatkammer, hvor nationalværdierne opbevares i ufredstider. Med flere 100 m fjeld oven over og flere km til siderne er de i god behold. Efter lunch på fægekroen gik turen mod Skien. Ved skolen tog vi afsked med Arne Pedersen, som næste morgen skulle til Danmark med sin bus. Vi mødte igen politimesteren, som havde taget toget fra Rjukan. Næste morgen gik det igen mod Larvik. Efter middag på Heimen, hvor vi begyndte, gik vi om bord. Vi mødte Norge i sol, og vi forlod Norge i sol, men inden vi nåede Danmark, styrtede regnen ned.

En dejlig tur var slut. Jeg siger tak til hver især for godt rejseselskab.

Chr. Dam.

Familien Jensen

Fritidens Anvendelse

Hvis man en Sommeraften kører gennem det danske Landskab, kan man træffe at komme forbi en Idrætsplads, hvor der er en Del Mennesker samlet. Nogle af dem er i Sports-tøj, man kan forstaa, at der skal være Fodboldkamp, langt den største Del er dog Tilskuere.

Hvad er saa en Fodboldkamp? Ja, enhver rask Dreng vilde vel ryste paa Hovedet af saadan et dumt Spørgsmaal, han ved, at det er 22 Spillere, de kæmper mod hinanden, for at vise, hvem der er de dygtigste, og det er vel ogsaa rigtigt. Men hvad er saa disse 22 for nogle Karle? Det er unge Mænd, der har valgt at bruge deres Fritid til at dygtiggøre sig i en Idrætsgren, de holder af.

Eller en anden Idrætsplads. Her er ogsaa samlet en Del unge i Sportstøj, nogle af dem er Piger, det er Haandboldkampe, der her skal til at foregaa. Det er rart at se, at Piger ogsaa vil bruge vore Idrætspladser. Et tredie Sted var der ikke saa mange tilstede, der skulde være Træning, da kneb det mere med Tilslutningen. Ak ja, bare ikke det bliver til Kampspillere i Stedet for Boldspillere, for saa er Meningen gaet noget af det hele. »Men hvad er da Meningen?« vil vi

vel spørge. Ja, Meningen er vel den, at Boldspillet skal læres paa den almindelige Træningsaften, man skal lære, hvordan man skal behandle Bolden, modtage og aflevere, lære Sammenspillets Betydning, og hvordan man skal spille for bedst at udnytte de Chancer, der kan opstaa, kort sagt: Spillets Teknik og Taktik, dette gælder baade Haandbold og Fodbold, det kommer ikke an paa at kunne raabe højest, bagefter kan det saa være udmærket med Kampe for at prøve, om andre er naaet længere end vi, og saa kan Kampene godt virke inspirerende til at tage endnu bedre fat med Træningen.

Et nyt Sted er der Træning i fri Idræt, det gik for sig med Kuglestød og Diskoskast, Længdespring og Højdespring, og ikke at forglemme Hurtigløb med Startøvelser. Saadan kan det ogsaa lade sig gøre at faa Fritiden til at gaa paa en sund og god Maade.

En Vinteraften vilde Billedet blive noget andet, da er det Gymnastiksale og Husflidsskoler, der er i Brug, og der er Aftenskole og Studiekredse, landbrugsfaglig Undervisning, Ungdomsmøder o. l., og der er heldigvis en stor Del af vor Ungdom, der benytter sig af de Lejligheder, der her byder sig til at dygtiggøre sig i det, som den har Lyst til. Men endnu er vi ikke naaet saa langt, at vi har alle med, det er stadig for stor en Flok, som er udenfor aktivt Ungdomsarbejde.

At komme nøjere ind paa hver enkelt Del vil her føre for vidt, men vi kan vist godt blive enige om, at det ikke er ligegyldigt, hvad Fritiden bliver anvendt til. Vi Mennesker har det nu engang saadan, at vi bliver præget af vore Omgivelser, de Mennesker, vi har Samkvem med, de Kaar, hvorunder vi lever, alt, hvad vi hører, ser og oplever, er med til at præge hele vor Udvikling. Unge Mennesker, der kommer i daarligt Selskab og faar daarlige Kammerater, som hele Tiden trækker nedad, vil uvilkaarligt selv komme til at trække paa Skuldrene af alt sundt og opbyggende Ungdomsarbejde, og kun have Haan tilovers for dem, der vil noget andet og mere end bare at slentre sig gennem Tilværelsen, de vil selv komme til at drysse deres Fritid bort og samles med ligesindede om det bare ingenting eller det som er værre.

Som en Del af godt Ungdomsarbejde, vil jeg her, uden at forklejne andet, nævne det Arbejde, der bliver gjort i vore Gymnastiksale.

»Ja, men hvad er der da ved dette?« vil nogen maaske spørge. »Er Gymnastik og Idræt da ikke bare noget, man træner sin Krop til? Det har da ikke noget med rent menneskelige Egenskaber at gøre?« Aah jo, helt saa let er Svaret ikke. Det er rigtigt, at man ved at lave Gymnastik faar sit Legeme trænet, det daglige Arbejdes ensidige Paavirkning bliver modarbejdet, man lærer at faa Kontrol med sine Lemmer, bliver mere smidig og behændig, faar en fri rank Holdning, ja rent sundhedsmæssigt set, saa er der vel ingen, der vil tvivle om, at det er godt at gaa til Gymnastik, mon ikke man kan sige, at ved tilstrækkelig god og kraftig Gymnastik kan vi faa vort Legeme gjort til en lydig Tjener og ikke en besværlig Herre. Men dette er ikke Svar nok.

Den, der gaar aktivt ind for Arbejdet i en Gymnastiksal, vil altid kunne finde gode Kammerater, der er noget at være fælles om, dette frivilligt at gaa ind under en Leders Kommando, at dygtiggøre sig baade til staaende Øvelser og Behændighedsøvelser; for at blive dette kræves der et Arbejde fra Gymnasternes Side, de maa lære at forlange noget af sig selv og ikke give op, selv om der føles Træthed eller det begynder at stramme, jo større Krav en Gymnast formaar at stille til sig selv, jo bedre bliver Resultatet. Hver Gang vi overvinder det magelige »Jeg«, sker der noget inden i os, vi vænner os til at forlange noget af os selv, paa den Maade virker saadant Arbejde viljestyrkende. I Gymnastiksalen er alle lige, der maa ikke tages Hensyn til den sociale Stilling, den enkelte indtager i Samfundet, der er lige god Plads saavel for den mindste som den største, ogsaa gymnastisk set. Er man først kommen i Gang og kommen godt ind i Kammeratskabet, mon saa ikke de fleste vil føle, at svigter de en Aften, saa svigter de alle de andre, baade Leder og Gymnaster; den, der forstaar og føler sit Ansvar overfor sin Forening, skal nok lade være at faa flere Forsømmelser end højst nødvendigt. Og ved Opvisningerne, naar Gymnasterne gaar ind med Dannebrog i

Spidsen, eller naar de er stillet op og hilser med Fanen, mon saa ikke enhver ung Mand eller Kvinde vil føle noget lignende, som at de giver hinanden Haandslag paa, at her under dette Flag, som har vajet over hvad der var dansk i Aarhundreder i onde som gode Tider, baade naar der var Sorg og naar der var Glæde, her hører vi hjemme, og her vil vi øve vor Fremtidsgerning.

Saadan har Gymnastikken været for mange unge indtil i Dag, og saadan tror jeg den vedblivende vil faa Betydning for den Del af vor Ungdom, der samles i dens Rækker, og som saadan vil faa sin Betydning ved at være med til at opfostre en legemlig og aandelig sund dansk Ungdom.

Maatte I gamle Elever have Evne og Vilje til at vælge rigtig, at komme med i et sundt og godt Ungdomsarbejde, som kan være med til at løfte Tankerne udover Hverdagens Problemer, saa det bliver til Virkelighed, som Grundtvig siger: »Med Øjet, som det skabtes, himmelvendt, lysvaagent for alt stort og skønt herneden«.

Med Ønsket om et godt Nytaar sendes en Hilsen til gamle Elever og gode Venner.

Tove og Aage Jensen.

*Elevmødet i 1951
bliver
Søndag d. 15. Juli*

Tanker er todfri, men -

toldere er ingenlunde tankefri . . .

Det er sivet ud, at en tolder er blevet indrulleret i Stidsholt Ungdomsskoles lærerstab, og mange spørger: hvordan er det dog gaaet til? Forstander Jakobsen har fundet det passende, at svaret findes i årsskriftet, og at tolderen selv formulerer det.

Jeg gaar til denne formulering med interesse, idet jeg selv er nysgerrig efter at lære den egentlige grund til, at jeg har kastet mig ud i dette arbejde, nøjere at kende. Og når årsagen skal nedskrives, skal den jo også findes. Jeg forsøger, men er bange for, at det dunkelt tænkte også her bliver det dunkelt talt!

Jeg ved jo nok, hvorfor jeg netop blev knyttet til Stidsholt. Fra min allerførste tid i Vendsyssel for godt 4 år siden er jeg kommet herud, med stadigt kortere pauser mellem besøgene. Jeg var manegeklovn for de skiftende hold af piger og drenge, og just den livlige udskiftning af publikum'et bevirkede, at tolderen ikke nåede at blive trættende med sit begrænsede repertoire. Kun forstanderparret var fast indlagt, men lærte at smile høfligt på de rigtige steder, indtil de altså nu har fundet, at trubaduren burde prøves i det alvorligere rollefag.

Det var naturligvis ingen tilfældig indskydelse. Vi havde talt om det mange gange. Forbindelsen med skolen var knyttet som følge af fælles interesse for Fredsvenners Hjelpearbejde (nu: Mellempolkeligt Samvirke), og gennem FH havde jeg inkarnerede bybo tidligere fået farten af højskoleformernes eksistens og belæring om deres betydning. Jernet var varmt; der skulde bare smedes.

Og nu nærmer vi os det principielle i disse private bekendelser. Det gælder jo for de fleste mennesker, og måske især

bymennesker, at deres funktioner i samfundet ikke giver dem udløsnig for alle deres muligheder. Det er vist sagt en gang eller to før, men må godt gentages her, fordi det er en del af svaret på spørgsmålet om hvorfor toldereren blev lærer. Ikke at tolderiet er blandt de mest åndløse led i samfundsmaskineriet, slet ikke. Det giver bare ikke kontakt med mennesker for deres egen skyld, men for deres stilling som skatteobjekter, og det er en forskel, stor nok til at nogle af os finder vore muligheder så begrænset, at der må gøres noget. For mit vedkommende er den sidste reaktion altsaa blevet skridtet ind på lærervejen. Det er ikke gjort med lukkede øjne. Ungdomsskolens lærere er naturligvis ikke problemløse og har vel ikke fundet de vises sten. Der lurar også på dem farer af mangfoldig art. Det kan måske således være vanskeligt altid at skulle svare til de krav, som udspringer deraf, at de har deres hverdag i et søndagsmilieu.

Men selv om jeg ikke på grundlag af de forløbne 14 dage tør bedømme eller drage konsekvenser, så er jeg dog allerede blevet bestyrket i følelsen af, at der her findes en rigdom, som er større end den, der kan beskattes. Og jeg har måttet erkende, at det at undervise kan give samme fornemmelse, som Ibsen følte over for digteriet: det er at holde dommedag over sig selv, — om man mener noget med det.

Jeg er meget taknemlig, fordi jeg har fået lov at prøve dette her og for at komme til at dele denne tilværelse med Marie og Hans Jakobsen og med de øvrige lærere og ikke mindst med drengene.

Evald Gunnarsen.

Elevmødet

Elevmødet var i år den 16. juli, og Badskær kirke var som sædvanlig sprængfyldt, da Jakobsen gik på prædikestolen. Efter gudstjenesten var der kaffe på plænen i den gamle have og derefter foredrag af lærer Høyer Nielsen, Vidstrup, og Jakobsen.

Generalforsamlingen var stiltfærdig, alle valg var genvalg. På sportspladsen gav de 66 sommerpiger under Grethe Risegård Jakobsens ledelse en stilfuld og dygtig gymnastikopvisning. Om aftenen var der som sædvanlig optræden på friluftsscenen af sommerpigerne: »Jorden rundt i 80 dage«. Vi fulgte Phileas Fogg og Passepartout på den lange rejse, og vi mødte det vældige opbud af folkeracer, som optrådte i de forskellige situationer, som de to kom ud for. Forfattere, kostumetegnere og skuespillere fortjente stor anerkendelse, hvilket vi også viste ved vort bifald.

Formanden og Jakobsen sluttede dagen med korte taler.
Glædelig jul.

Chr. Dam.

Fra Elevmødet

Korte Hilsener

Ja, jeg vil gerne sende en Hilsen til Hr. og Fru Jakobsen og Lærerkrafter og de Sommerpiger, som jeg tilbragte den uforglemmelige Sommer 1946 sammen med, og som nu er spredt for alle Vinde, men som alligevel holder sammen med vor kære Skole som Bindeled. — Jeg glemmer aldrig den Dag, vi skulde forlade Skolen, da stod det klart, hvad den havde betydet for mig og ikke mindst i Dag. Mine Tanker følger tit og mange Gange Skolen, særlig de Dage, hvor der aabnes for alle de unge, som skal opleve en saa betydningsfuld Sommer; og den Dag, de skal rejse derfra, da er deres Hjerte bundet til Skolen, og jeg vil ønske, der vil komme mange, mange unge paa Skolen i Fremtiden til Ære for det afholdte Forstanderpar. Dermed en Hilsen til alle Piger fra Sommeren 1946.

Krista Søborg, Birkelse.

Vi sender Kammerater, Forstanderpar og Lærerkrafter fra Somrene 1949 og 50 de kærligste Hilsener med Ønsket om en glædelig Jul.

Esther og Elsemie Sørensen, Vadet.

Med et Citat fra Piet Heins »Vers af denne Verden«, som lyder saadan: »Du skal ikke ville det hele, du er kun en enkelt Del, du ejer en Verden i Verden, den skal du gøre hel —« vil jeg gerne sende Aarskriftets Læsere en Hilsen.

Hvorfor jeg netop har valgt ovenfor nævnte Ord, er fordi jeg syntes, vi ved at sætte disse Ord som Overskrift over den Forstander- og Lærergerning, der er ydet paa Stidsholt, faar det stærkeste Indtryk af, hvad det i Virkeligheden betyder, for her spores i Sandhed et Resultat. Hvor har jeg tit efter selv at have faaet Hjem og Børn, og særlig efter at Børneflokkene er vokset til fire og Arbejdet i Hjemmet taget til, tænkt paa, hvor uselvvisk Hr. og Fru Jakobsen ofrede alt deres eget for Skolens Vel. I Sandhed, de har evnet at gøre den Verden hel, som blev deres, maatte det saa ogsaa lykkes for os paa den Plads, hvor vi staar, at videreføre det, som blev os givet, det tror jeg er den Tak, som er Skolen værdig og vil glæde mest.

Og hermed mange Hilsener fra

Tove Kjærgaard, Sommeren 1938, Dybbølvej 8, Risskov.

Når jeg tænker tilbage på de glade sommerdage på Stidsholt ungdomsskole 1948, er det altid i dyb taknemlighed til hr. Jakobsen og frue, lærerpersonalet og til alle de kammerater, som jeg var sammen med.

Jeg sender hermed de kærligste hilsener med ønsket om en rigtig glædelig jul og et godt og lykkebringende nytår til alle, som jeg var sammen med på Stidsholt ungdomsskole, dem som jeg har truffet ved elevmøderne.

En speciel hilsen og tak til hr. Jakobsen og frue, fordi jeg altid bliver så gæstfrit modtaget, når jeg besøger min gamle skole.

Jeg er i vinter elev på Hadsten højskole.

Bodil Jensen, »Skoven«, Kvissel.

Da vi blev „glemt“ paa Skolen ved Afslutningen, saa Jakobsens sig nødsaget til at beholde os, hvad vi absolut heller ikke var kede af. Vort Arbejde i Vinter er jo lidt forskelligt fra det i Sommer, men vi er glade og taknemlige over, at vi endnu kan faa Lov at følge det daglige Liv, som det rører sig her paa Skolen. Om Morgenensang, naar vi gaar til Morgensang sammen med Eleverne, eller vi er med til Underholdningstimerne, er det jo som om, vi selv er Elever. Vi vil gerne sige Hr. og Fru Jakobsen Tak, fordi vi maatte blive som Piger paa Skolen.

Hermed ønsker vi alle gode Venner en rigtig glædelig Jul og sender de venligste Hilsener særlig til Sommerpigerne 1950.

Elly og Elly.

Glædelig jul og godt nytår ønsker jeg alle gamle elever, specielt en hilsen til pigerne, som jeg var elev sammen med sommeren 1947, men dog ganske specielt til pigerne fra sommeren 1950, som var de første, jeg kom til at undervise. Jeg sagde til jer ved afslutningen, og jeg vil gentage det her, tak fordi I var flinke og lærevillige, det gjorde det til en fornøjelse at arbejde sammen med jer. Min mangeårige drøm, om at hjælpe med skolearbejdet herhjemme er nu gjort til virkelighed, og I har gjort det til en lykkelig virkelighed.

G. R. J.

Elevmødet i 1951 bliver Søndag den 15. Juli

Elevfortegnelse

Vinteren 1949-50.

Poul Anker Arildsen, Astrup, Hjørring.
Axel Callsen, Karpendam 12, Slesvig.
Egon Christensen, Jerslev.
Erik Christensen, Aasen, Bindslev.
Svend Juel Christensen, Blæsbjerg, Tolne.
Carl Aage Christiansen, Vester Tveden, Jerslev J.
Aage Møller Frederiksen, Snæverholt, Hellum.
Niels Højen, Hune, Blokhus.
Knud H. Jensen, Ørum, Hjallerup.
Hardi Jensen, Kragsskov Mølle, Jerup.
Svend Højmark Jensen, V. Holmen, Kvissel.
Oluf Jensen, Sønderheden, Sæby.
Niels Vestergaard Jensen, Dorf, Flauenskjold.
Hans Larsen, Sdr. Stidsholt, Præstbro.
Henning Larsen, Voergaards Mark, Præstbro.
Helge Larsen, Kærvang, Agersted.
Knud Larsen, Rishøj, Agersted.
Karl-Erik Madsen, Hyllested, Stovring.
Oskar Mathiasen, Dvergetved, Kvissel.
Jørgen Melgaard, Asdal, Hirtshals.
Ib Mikkelsen, Vaarst.
Svend Erik Nicolaisen, Dvergetved, Kvissel.
Arne Nielsen, Lille Rønholt, Dybvad.
Asger Nielsen, Søndergaard, Sønderlev.
Erik Nielsen, gl. Vodskov, Vodskov.
Knud Aage Nielsen, Molbjerg, Sønderholm.
Niels Chr. Nielsen, Bakkelygaard, Langholt.
Frode Nissen, Thistedvej, Nørresundby (nu Skanderborg).
Børge Pedersen, Hjørringvej 80, Brønderslev.
Jørgen Johs. Pedersen, Fauerholt Mark, Hjallerup.
Børge Rasmussen, Vestergade 37, Brønderslev.

Arne Frede Stenbro, Try, Thorshøj.
Bent Sørensen, Højgaard, Hvidsted, Ilbro.
Jens Juul Sørensen, Tøsbæk Mølle, Brønden.
Viggo Johannes Sørig, Kylløbæk, Aalbæk.
Aage Thorsen, Giverholt, Dorf, Flauenskjold.
Jens Holger Toft, Nørreskovgaard, Hals.

Sommeren 1950.

Anna Andersen, Mosegaarden, Skivum, Vegger.
Elly Andersen, Ladegaardsgade 3, Aalborg.
Karen Dahl Andersen, Stenhulsdal, Ørsø.
Else Bach, Hauerslev, Klæstrup, Jerslev J.
Lis Budolfsen, Nygaardsvej 22, Brønderslev.
Annelore Bøck, Bjerggade 14, Bustrup, Sydslesvig.
Inger Carlsen, Skovly, Hou, Ulsted.
Else Christensen, Glinvad, Dybvad.
Jytte Christensen, Lille Kærsgaard, Klokkeholm.
Lillian Christensen, Karupgaard, Sæby.
Mona Christensen, Strandby St.
Minna Christensen, Holbæk Enge, Præstbro.
Gudrun Dam, Øksenhede Skole, Sæby.
Ingrid Dam, Fristrupgaard, Børglum, Vraa.
Lise Egeborg, Aalborgvej 3, Sæby.
Anna Engelbrechtsen, gl. Agersted, Agersted.
Ellen Eriksen, Komdrup St.
Ellen Glum, Schubygade 27, Slesvig.
Grethe Holst-Hansen, M. Hjulskov, Jerslev J.
Elly Hansen, Kirkholt, Mylund.
Inger M. Hansen, Bispensgade 85 B, Hjørring.
Karen Kolind Hansen, Vodskov.
Else Hesthaven, Østergaard, Lendum, Sindal.
Tove Seland Hjort, Elling Skole, Frederikshavn.
Ellen Jensen, Nørvang, Ørtoft, Sæby.
Else Jensen, Vingaarden, Aasted, Kvissel.
Hanne Jensen, Rottrup, Ulsted.
Helga Jensen, Bjergsig, Dybvad.
Ingrid Jensen, Lille Ørslev, Thorshøj.

Karen M. Jensen, Mølbak, Flauenskjold.
 Rita Jensen, Skolevang, Elling, Frederikshavn.
 Ruth Jensen, Kolonialhandelen, Elling, Frederikshavn.
 Aase Krogsgaard, Ø. Hjermitlev, Brønderslev.
 Else Larsen, Frederikshvile, Hørmested, Sindal.
 Aase Lyngø, Lykkensprøve, Hou, Ulsted.
 Grethe Madsen, Gærumvej 12, Frederikshavn.
 Gerda Nedergaard, Klæstrup, Jerslev.
 Anny Nielsen, Sønderholm, Hjørring.
 Bente Nielsen, Solvang, Bjergby, Hjørring.
 Bente Nielsen, Havrebæk, Holtet, Gandrup.
 Eva Munch Nielsen, Kirkegaard, Røgelhede, Klokkeholm.
 Gerda Høyer-Nielsen, Vidstrup Skole, Vidstrup.
 Gerda Nielsen, Sønderkoven, Hørby.
 Ketty Nielsen, Mjels, Ellidshøj.
 Aase Nielsen, Vestergaard, Tolstrup, Hjallerup.
 Christel Nicolaisen, Højvanggaard, Ranum.
 Birthe Pédersen, Købmandshandel, Fjellerad.
 Dagmar Pedersen, Ø. Stensbæk, Hørmested, Sindal.
 Ebba Petersen, Ø. Mølbak, Østervraa.
 Elin Pedersen, Sdr. Korsgaard, Bælum.
 Eva Pedersen, Skrejborghus, Lendum, Sindal.
 Ingrid Petersen, H. Phillipsensgade 50, Slesvig.
 Ingrid Vestergaard Pedersen, Stenum Vesterhede, Brønderslev.
 Lizzi Pedersen, Jordbroen Skole, Ørsø.
 Else Simonsen, Torvet 5, Asaa.
 Hanne Skiveren, Skiveren, Aalbæk.
 Gudrun Sloth, Enggaarden, Hou, Ulsted.
 Ebba Svensson, Grybæk Mark, Østervraa.
 Doris Sørensen, Smalby, Hou, Ulsted.
 Else Sørensen, Gudumlund, Gudumholm.
 Gerda Winther Sørensen, Nr. Tranders, Aalborg.
 Inga Sørensen, Guldager, Vraa.
 Esther Sørensen, Vadet, Præstbro.
 Karna Sørensen, Mastrup, Støvring.
 Maja Sørensen, Albæk, Suldrup.
 Ella Thomsen, Gærum, Frederikshavn.

Indhold

<i>Hans Jakobsen</i>	Min Fader
<i>Traulsen</i>	Advent — Jul — Advent
<i>Marie Risegaard Jakobsen</i>	Hvem skal bygge?
<i>Karen Søndergaard</i>	Oberammergau
<i>Anton Sørensen</i>	Ungdomsskolelovene og den frie Ungdomsskole
<i>Hans Jakobsen</i>	Aaret, der svandt
<i>Margit Ekström</i>	Skolutbyte Stidsholt—Wendelsberg
<i>Chr. Dam</i>	Gamle elevs norgestur
<i>Aage Jensen</i>	Fritidens Anvendelse
<i>Evald Gunnarsen</i>	Tanker er toldfri, men —
<i>Chr. Dam</i>	Elevmødet
	Korte Hilsener
	Elevfortegnelse
	Regnskab

Regnskab for året 1. juni 1949 til 1. juni 1950

<i>Indtægt.</i>	Kassebeholdning	513,61	kr.
	726 årsskrifter à 3 kr.	2178,00	„
	231 „ à 1 kr.	231,00	„
	Rente	12,82	„
	Indkommen ved elevmødet 1949.....	91,00	„
		3026,43	kr.

<i>Udgift.</i>	1000 årsskrifter	1387,50	kr.
	22 klicheer	239,90	„
	900 konvolutter	49,65	„
	Fragt	10,00	„
	Giroblanketter	40,00	„
	Frimærker	502,00	„
	Til Kartoteket	9,45	„
	Understøttelser	200,00	„
	Forskellige udgifter	12,95	„
	Indestående i Volstrup sparekasse....	492,61	„
	Indestående i girokontoret	7,75	„
	Kontant beholdning	74,62	„
		3026,43	kr.

Stidsholt, d. 15. Juli 1950.

Karen Søndergaard.

Ovenstående regnskab har vi gennemgået og fundet i overensstemmelse med bilagene. Kassebeholdningen er til stede.

Stidsholt, d. 17. Juli 1950.

Poul Poulsen.

Gerda Mathiasen.

Bestyrelsen. Fru Kirsten Pinstrup Thomsen, Annerup.
Egon Jensen, Hyttehugget, Dybvad.
Niels Pindstrup, Byrsted, Nibe.
Jens Aagaard, Gunderup.
Bent Jørgensen, Dybvad.
Frk. Søndergaard, Stidsholt.
Chr. Dam, Øksenhede.